Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 17. júna 2021 [1]

Vec C-203/20

AB a i. (Zrušenie amnestie)

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Okresný súd Bratislava III (Slovensko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v trestných veciach – Európsky zatykač – Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV – Zásada *ne bis in idem* – Zastavenie konania z dôvodu amnestie – Zrušenie amnestie“

I. Úvod

1. Vnútroštátny súd má v úmysle vydať európsky zatykač podľa rámcového rozhodnutia 2002/584/SVV [2] na slovenského štátneho príslušníka. Príslušné trestné konanie však bolo najprv zastavené na základe amnestie a až po zrušení tejto amnestie bolo obnovené.

2. Teraz vzniká v podstate otázka, či zásada *ne bis in idem* podľa článku 50 Charty základných práv Európskej únie bráni vydaniu tohto európskeho zatykača.

II. Právny rámec

A. EDĽP

3. Článok 4 s názvom „Právo nebyť opakovane súdený alebo trestaný“ protokolu č. 7 k EDĽP stanovuje:

„1. Nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní podliehajúcom právomoci toho istého štátu za trestný čin, za ktorý už bol oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom podľa zákona a trestného poriadku tohto štátu.

2. Ustanovenia predchádzajúceho odseku nie sú na prekážku obnove konania podľa zákona a trestného poriadku príslušného štátu, ak nové alebo novoodhalené skutočnosti alebo podstatná chyba v predchádzajúcom konaní mohli ovplyvniť rozhodnutie vo veci.

[1] Jazyk prednesu: nemčina.

[2] Rámcové rozhodnutie Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34), zmenené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24).

3. Od tohto článku nemožno odstúpiť podľa článku 15 Dohovoru.“

B. Právo Únie

1. Charta základných práv Európskej únie

4. Zásada *ne bis in idem* je zakotvená v článku 50 Charty:

„Nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci Únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom.“

5. Článok 51 Charty upravuje jej pôsobnosť:

„1. Ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri zachovaní obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené zmluvami.

2. Táto charta nerozširuje rozsah pôsobnosti práva Únie nad rámec právomocí Únie, ani nezakladá žiadnu novú právomoc ani úlohu pre Úniu, ani nemení právomoci a úlohy vymedzené v zmluvách.“

2. Rámcové rozhodnutie 2002/584

6. V článku 3 rámcového rozhodnutia 2002/584 sú uvedené dôvody na odmietnutie vykonania európskeho zatykača:

„Súdny orgán členského štátu výkonu (ďalej len ‚vykonávajúci súdny orgán‘) odmietne vykonať európsky zatykač v nasledujúcich prípadoch:

1. ak sa na trestný čin, ktorý je dôvodom zatykača, vzťahuje amnestia vo vykonávajúcom členskom štáte, pričom tento štát má právomoc stíhať trestný čin podľa svojho vlastného trestného práva;

2. ak vykonávajúci súdny orgán je informovaný o tom, že požadovaná [vyžiadaná – *neoficiálny preklad*] osoba bola s konečnou platnosťou odsúdená niektorým členským štátom za rovnaké [tie isté – *neoficiálny preklad*] trestné činy[,] za predpokladu, že ak bol vynesený rozsudok [uložený trest – *neoficiálny preklad*], tento rozsudok [trest – *neoficiálny preklad*] bol vykonaný alebo je v súčasnosti vykonávaný alebo už nemôže byť vykonaný podľa právnych predpisov členského štátu vynášajúceho rozsudok [, ktorý trest uložil – *neoficiálny preklad*];

3. …“

7. Podľa článku 8 ods. 1 rámcového rozhodnutia musí európsky zatykač obsahovať určité údaje:

„Európsky zatykač obsahuje nasledujúce informácie stanovené v súlade s formou, obsiahnutou [s formulárom nachádzajúcim sa – *neoficiálny preklad*] v prílohe:

…

c) dôkaz o vykonateľnom rozsudku, zatykači alebo inom vykonateľnom súdnom rozhodnutí s rovnakým účinkom, ktoré spadá do rozsahu článkov 1 a 2;

…“

3. Smernica 2012/13

8. Právnym základom smernice 2012/13/EÚ[3] je článok 82 ods. 2 ZFEÚ. Odôvodnenie 9 v tejto súvislosti stanovuje:

„V článku 82 ods. 2 [ZFEÚ] sa upravuje ustanovenie minimálnych pravidiel uplatniteľných v členských štátoch s cieľom uľahčiť vzájomné uznávanie rozsudkov a iných justičných rozhodnutí a policajnú a justičnú spoluprácu v trestných veciach, ktoré majú cezhraničný rozmer. Uvedený článok odkazuje na ‚práva jednotlivcov v trestnom konaní‘ ako na jednu z oblastí, kde sa môžu ustanoviť minimálne pravidlá.“

9. Článok 1 smernice 2012/13 stanovuje predmet úpravy tejto smernice:

„Touto smernicou sa stanovujú pravidlá týkajúce sa práva na informácie podozrivých alebo obvinených osôb o ich právach v trestnom konaní a o obvinení vznesenom voči nim. Smernica taktiež stanovuje pravidlá týkajúce sa práva na informácie o právach osôb zatknutých v súvislosti s vykonaním európskeho zatykača [Smernica taktiež stanovuje pravidlá týkajúce sa práva osôb, na ktoré bol vydaný európsky zatykač, byť informované o svojich právach – *neoficiálny preklad*].“

10. Článok 2 smernice 2012/13 upravuje jej pôsobnosť:

„1. Táto smernica sa vzťahuje na akékoľvek osoby od chvíle, keď sa od príslušných orgánov členského štátu dozvedia, že sú podozrivé alebo obvinené zo spáchania trestného činu, až do ukončenia konania, čo znamená právoplatné rozhodnutie o otázke, či podozrivá alebo obvinená osoba spáchala trestný čin, vrátane prípadného vynesenia rozsudku [uloženia trestu – *neoficiálny preklad*] a rozhodnutia o opravnom prostriedku.

2. Ak právo členského štátu ustanovuje uloženie sankcie pre menej závažné trestné činy iným orgánom ako súdom s právomocou v trestných veciach a proti uloženiu takej sankcie možno podať na takomto súde opravný prostriedok, táto smernica sa vzťahuje iba na konania pred týmto súdom po podaní opravného prostriedku.“

[3] Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, 2012, s. 1).

III. Skutkový stav a návrh na začatie prejudiciálneho konania

11. Osoby obžalované vo veci samej (ďalej len „obvinení“) mali ako príslušníci slovenských bezpečnostných orgánov v roku 1995 spáchať viaceré trestné činy vrátane zavlečenia osoby do cudziny, lúpeže a vydierania. Obeťou týchto skutkov bol syn vtedajšieho prezidenta Slovenskej republiky.

12. Dňa 3. marca 1998 vydal vtedajší predseda vlády Slovenskej republiky zastupujúci prezidenta amnestiu na tieto skutky.

13. Krajská prokuratúra Bratislava (Slovensko) napriek tomu podala na Okresný súd Bratislava III (Slovensko) 27. novembra 2000 obžalobu pre tieto skutky.

14. Uznesením Okresného súdu Bratislava III z 29. júna 2001 bolo trestné stíhanie voči všetkým obžalovaným zastavené z dôvodu, že sa na nich vzťahuje amnestia z 3. marca 1998. Uvedené uznesenie bolo 5. júna 2002 potvrdené rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (Slovensko) a nadobudlo právoplatnosť. Podľa vnútroštátnej právnej úpravy je toto uznesenie konečné, má meritórny charakter a má účinky oslobodzujúceho rozsudku.

15. Národná rada Slovenskej republiky uznesením č. 570 z 5. apríla 2017 zrušila spomenutú amnestiu. Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom z 31. mája 2017 rozhodol, že toto uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky. Preto bolo potrebné zrušiť aj uvedené právoplatné súdne uznesenie o zastavení trestného stíhania.

16. Predseda senátu Okresného súdu Bratislava III teraz uvažuje o vydaní európskeho zatykača na jedného z obžalovaných. V tomto konaní kladie Súdnemu dvoru nasledujúce otázky:

1. Bráni vydaniu európskeho zatýkacieho rozkazu podľa [rámcového rozhodnutia 2002/584] prekážka *ne bis in idem*, a to s ohľadom [na článok] 50 Charty základných práv EÚ v prípade, ak trestná vec bola právoplatne ukončená súdnym rozhodnutím o oslobodení spod obžaloby alebo zastavení trestného stíhania, keď tieto rozhodnutia boli vydané na základe amnestie, ktorá bola po právoplatnosti týchto rozhodnutí zákonodarným orgánom zrušená a vnútroštátny právny poriadok ustanovuje, že zrušením takej amnestie sa zrušujú rozhodnutia štátnych orgánov v rozsahu, v ktorom boli vydané a odôvodnené na základe amnestií a milostí, a zanikajú zákonné prekážky trestných stíhaní, ktoré mali základ v takejto zrušenej amnestii, a to všetko bez osobitného súdneho rozhodnutia alebo súdneho konania?

2. Je v súlade s právom na spravodlivé súdne konanie, ktoré je garantované [článkom] 47 Charty základných práv EÚ, ako i s právom nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin, ktoré je garantované [článkom] 50 Charty základných práv EÚ, ako i s článkom 82 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, také ustanovenie vnútroštátneho zákona, ktoré bez rozhodnutia vnútroštátneho súdu priamo ruší rozhodnutie vnútroštátneho súdu o zastavení trestného stíhania, ktoré má podľa vnútroštátnej úpravy charakter konečného rozhodnutia s účinkami oslobodenia spod obvinenia, a na základe ktorého bolo trestné konanie s konečnou účinnosťou zastavené dôsledkom amnestie, ktorá bola vydaná v súlade s vnútroštátnym zákonom?

3. Je v súlade so zásadou lojality podľa článku 4 odseku 3 Zmluvy o Európskej únii a článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ako i s článkom 82 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ako i s právom na spravodlivé súdne konanie, ktoré je garantované [článkom] 47 Charty základných práv EÚ, ako i s právom nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin, ktoré je garantované článkom 50 Charty základných práv EÚ, také ustanovenie vnútroštátneho zákona, ktoré obmedzuje ústavný súd pri preskúmavaní uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti prijatého podľa článku 86 písm. i) [Ústavy SR], len na posúdenie jej súladnosti s Ústavou SR, bez ohľadu na záväzné akty prijaté Európskou úniou, a to najmä Chartu základných práv EÚ, Zmluv[u] o fungovaní Európskej únie, ako i Zmluv[u] o Európskej únii?

17. Súdny dvor zamietol návrh vnútroštátneho súdu na prejednanie predmetného návrhu na začatie prejudiciálneho konania v rámci naliehavého konania, keďže vec nie je dostatočne naliehavá.

18. Obvinení AB a CD, Slovenská republika, ako aj Európska komisia predložili písomné pripomienky. Ďalší obvinený – IJ – po skončení písomnej časti konania požiadal o nariadenie pojednávania. Súdny dvor uskutočnil pojednávanie 6. mája 2021 a počas neho vypočul všetkých týchto účastníkov konania, ako aj Krajskú prokuratúru Bratislava.

IV. Právne posúdenie

19. Okresný súd Bratislava III chce vedieť, či sú vydanie európskeho zatykača na jedného z obvinených a zrušenie amnestie za okolností sporu vo veci samej v súlade s právom Únie. Jeho pochybnosti sú založené najmä na zásade *ne bis in idem*, lebo konanie bolo už právoplatne skončené.

A. O európskom zatykači

20. Cieľom prvej otázky je určiť, či zásada *ne bis in idem* bráni vydaniu európskeho zatykača po tom, čo súd najprv právoplatne zastavil trestné konanie z dôvodu amnestie, avšak táto amnestia bola neskôr zrušená, a v dôsledku toho dôjde k obnoveniu trestného konania.

1. O prípustnosti prvej otázky

21. Súdny dvor síce podľa Komisie a Slovenskej republiky nemá právomoc posúdiť túto otázku, lebo podľa ich názoru sa Charta vo veci samej neuplatní, ale tento názor treba odmietnuť. Pochybnosti týkajúce sa relevantnosti pre rozhodnutie vo veci samej tiež nie sú opodstatnené.

a) O právomoci Súdneho dvora

22. Je pravda, že Súdny dvor nemá právomoc rozhodnúť o právnej situácii, ktorá nespadá do pôsobnosti práva Únie. Ustanovenia Charty tiež nemôžu samy osebe založiť túto právomoc.[4] Podľa článku 51 ods. 1 Charty sa totiž základné práva zaručené v právnom poriadku Únie uplatnia len v situáciách, ktoré upravuje právo Únie.[5]

23. Slovenská republika síce správne poukazuje na to, že predmetné obvinenia z trestných činov sa týkajú obdobia pred jej pristúpením k Únii a už z tohto dôvodu nemajú nijakú súvislosť s uplatňovaním práva Únie. Tiež tvrdí, že neexistujú predpisy Únie týkajúce sa zrušenia vnútroštátnej amnestie. Komisia navyše správne uvádza, že vnútroštátne trestné konanie a predmetné trestné činy nie sú harmonizované v práve Únie.

24. Vnútroštátny súd však uvažuje o vydaní európskeho zatykača. Vydanie európskeho zatykača by ako také nevyhnutne predstavovalo vykonávanie práva Únie. Je to právny akt upravený v práve Únie, ktorý vyvoláva určité právne následky stanovené právom Únie – napríklad obmedzenie možných dôvodov odmietnutia vykonania podľa článkov 3 až 4a rámcového rozhodnutia 2002/584 alebo lehoty na vykonanie podľa článku 17.

25. Súdny dvor teda v tomto konaní má právomoc vyložiť Chartu základných práv a najmä zásadu *ne bis in idem* podľa článku 50 so zreteľom na vydanie európskeho zatykača.

b) O relevantnosti pre rozhodnutie vo veci samej

26. Okrem toho treba preskúmať, či je prvá prejudiciálna otázka relevantná pre rozhodnutie vo veci samej. Komisia a Slovenská republika v tejto súvislosti v podstate poukazujú na to, že vnútroštátny súd ešte nevydal európsky zatykač, ale zatiaľ len zvažuje jeho vydanie.

27. Nemožno však žiadať od vnútroštátneho súdu, aby najprv vydal európsky zatykač – ktorý prípadne podľa jeho názoru môže odporovať právu Únie –, aby následne mohol podať návrh na začatie prejudiciálneho konania. Naopak povahe prejudiciálneho konania práve zodpovedá požiadať Súdny dvor, aby podal záväzný výklad *pred* vydaním tohto rozhodnutia. Toto konanie má v konečnom dôsledku zabezpečiť správne uplatňovanie práva Únie súdmi členských štátov.

28. Slovenská republika sa síce okrem toho odvoláva na posúdenie odvolacieho súdu, na ktorý sa obrátila prokuratúra, podľa ktorého je otázka týkajúca sa vydania európskeho zatykača hypotetická, lebo vyžiadaná osoba sa nezdržiava v Európe a bol na ňu vydaný medzinárodný zatýkací rozkaz.[6] Podľa článku 267 ZFEÚ však posúdenie relevantnosti a potreby prejudiciálnej otázky patrí iba do právomoci súdu, ktorý podáva návrh na začatie prejudiciálneho konania, s výhradou obmedzeného preverenia vykonávaného Súdnym dvorom.[7]

4 Rozsudky z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, bod 22); zo 6. októbra 2015, Delvigne (C-650/13, EU:C:2015:648, bod 27), a zo 14. januára 2021, Okrážna prokuratura – Chaskovo a Apelativna prokuratura – Plovdiv (C-393/19, EU:C:2021:8, bod 32).

5 Rozsudky z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, bod 19); zo 17. decembra 2015, WebMindLicenses (C-419/14, EU:C:2015:832, bod 66), a z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 78).

6 Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 11. februára 2020 (2Tos/116/2019, dostupné na http://www.pravnelisty.sk/rozhodnutia/a811-uznesenie-krajskeho-sudu-v-bratislave-vo-vecizavlecenia-michala-kovaca-mlasieho-do-cudziny).

7 Rozsudky zo 16. decembra 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, bod 96), a z 27. februára 2014, Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, bod 31).

29. Okrem toho AB na pojednávaní uviedol – pričom jeho tvrdenia nikto nespochybnil –, že európsky zatykač môže byť potrebný aj na zaručenie bezproblémového vydania obvineného z tretieho štátu, ak je obvinený prepravovaný cestou do dožadujúceho členského štátu cez iné členské štáty.

30. Z toho vyplýva, že prvá otázka je relevantná pre rozhodnutie vo veci samej, a teda je prípustná.

2. Odpoveď na prvú otázku

31. Následne je potrebné objasniť, či možno vydať európsky zatykač po tom, čo súd dožadujúceho štátu najprv právoplatne zastavil trestné konanie z dôvodu amnestie, avšak táto amnestia bola neskôr zrušená, a v dôsledku toho je trestné konanie obnovené.

32. Článok 3 bod 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 je pre túto otázku irelevantný. Podľa tohto ustanovenia súdny orgán členského štátu výkonu odmietne vykonať európsky zatykač, ak sa na trestný čin, ktorý je dôvodom zatykača, vzťahuje amnestia vo vykonávajúcom členskom štáte. Na amnestiu v dožadujúcom štáte alebo jej zrušenie sa toto ustanovenie nevzťahuje. [8]

33. Amnestia v dožadujúcom štáte by naopak mohla mať význam pre článok 8 ods. 1 písm. c) rámcového rozhodnutia 2002/584. Podľa tohto ustanovenia európsky zatykač obsahuje dôkaz o vykonateľnom rozsudku, zatykači alebo inom vykonateľnom súdnom rozhodnutí s rovnakým účinkom. Ak sa na trestný čin v dožadujúcom štáte vzťahuje účinná amnestia, v tomto štáte by nemalo existovať také vykonateľné súdne rozhodnutie. To by bránilo európskemu zatykaču. [9] Z dôvodu zrušenia amnestie však táto hypotéza v tomto konaní nemôže zohrávať nijakú úlohu.

34. V skutočnosti teda záleží na tom, či tomuto európskemu zatykaču bráni zásada *ne bis in idem*.

35. Podľa článku 3 bodu 2 rámcového rozhodnutia 2002/584 súdny orgán členského štátu výkonu odmietne vykonať európsky zatykač, ak vyžiadaná osoba bola s konečnou platnosťou odsúdená niektorým členským štátom za tie isté trestné činy. Toto ustanovenie však – tak ako článok 3 bod 1 – neukladá povinnosť dožadujúcemu členskému štátu.

36. Dožadujúci členský štát je však pri vydávaní európskeho zatykača viazaný článkom 50 Charty. Podľa tohto ustanovenia nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci Únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom. Vydanie európskeho zatykača by však bolo úkonom, ktorý je súčasťou trestného stíhania.

37. Preto je potrebné objasniť, či sa má zastavenie trestného konania z dôvodu amnestie napriek neskoršiemu zrušeniu amnestie považovať za právoplatné odsúdenie alebo právoplatné oslobodenie.

38. Súdny dvor v súvislosti so zásadou *ne bis in idem* podľa článku 3 bodu 2 rámcového rozhodnutia 2002/584 a článkom 54 DVSD [Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda] rozhodol, že také právoplatné rozhodnutie musí spĺňať dve podmienky: po prvé treba preskúmať,

[8] Pozri rozsudok z 29. apríla 2021, X (Európsky zatykač – *ne bis in idem*) (C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, bod 95).

[9] Rozsudky z 1. júna 2016, Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385, bod 64), a z 13. januára 2021, MM (C-414/20 PPU, EU:C:2021:4, bod 56).

či sporným rozhodnutím bolo trestné stíhanie definitívne zastavené.[10] Po druhé toto rozhodnutie musí byť vydané na základe posúdenia veci samej.[11] Tieto podmienky sa musia uplatniť aj v prípade článku 50 Charty.[12]

a) O definitívnom zastavení trestného stíhania

39. Podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa proti obvineným viedlo trestné konanie, ktoré príslušné súdy právoplatne zastavili z dôvodu amnestie.[13]

40. Slovenská republika však zastáva názor, že toto rozhodnutie o zastavení trestného konania prinajmenšom od zrušenia amnestie už nespôsobuje definitívne zastavenie trestného stíhania v zmysle prvej podmienky. Zrušenie amnestie má podľa slovenského práva naopak práve opäť umožniť, aby sa viedlo trestné stíhanie.

41. Keďže pri posudzovaní definitívneho zastavenia trestného stíhania je v prvom rade rozhodujúce právo členského štátu, ktorý vydal dotknuté trestné rozhodnutie,[14] na prvý pohľad sa zdá, že tento záver nemožno spochybniť.

42. Súdny dvor však uznal, že pri určovaní, či bolo trestné stíhanie definitívne zastavené, sa nemôžu zohľadniť mimoriadne prostriedky nápravy podľa vnútroštátneho práva.[15]

43. Súdny dvor sa v tejto súvislosti oprel o úvahu, že právo obsiahnuté v článku 50 Charty zodpovedá právu stanovenému v článku 4 protokolu č. 7 k EDĽP, a preto podľa článku 52 ods. 3 Charty výklad článku 50 nesmie narúšať úroveň ochrany, ktorú zaručuje EDĽP.[16]

44. ESĽP rozhodol, že trestné stíhanie je v zmysle zásady *ne bis in idem* podľa článku 4 protokolu č. 7 k EDĽP definitívne zastavené, ak sú vyčerpané všetky riadne prostriedky nápravy.[17] Je to uvedené už v bodoch 22 a 29 *explanatory report* k protokolu č. 7 a v konečnom dôsledku založené na vysvetlivkách týkajúcich sa pojmu právoplatné rozhodnutie podľa Európskeho dohovoru o medzinárodnej platnosti trestných rozsudkov.[18]

45. Tento výklad zásady *ne bis in idem* podľa článku 50 Charty je v súlade s jej funkciou, ktorou je zaručiť právnu istotu v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.[19] V rámci pôsobnosti práva Únie preto členské štáty nie sú oprávnené neobmedzene rozhodovať o definitívnom zastavení

[10] Rozsudky z 11. februára 2003, Gözütok a Brügge (C-187/01 a C-385/01, EU:C:2003:87, body 27 a 30); z 22. decembra 2008, Turanský (C-491/07, EU:C:2008:768, bod 32); z 5. júna 2014, M (C-398/12, EU:C:2014:1057, body 31, 32 a 36), ako aj z 29. júna 2016, Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483, body 34 a 35).

[11] Rozsudky z 10. marca 2005, Miraglia (C-469/03, EU:C:2005:156, bod 30); z 5. júna 2014, M (C-398/12, EU:C:2014:1057, bod 28), a z 29. júna 2016, Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483, bod 42). Pozri tiež rozsudok ESĽP, 8. júla 2019, Mihalache v. Rumunsko (54012/10, CE:ECHR2019:0708JUD005401210, § 97 a 98).

[12] Pozri rozsudky z 5. júna 2014, M (C-398/12, EU:C:2014:1057, bod 35), a z 29. júna 2016, Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483, bod 31).

[13] Pozri bod 3 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

[14] Rozsudky z 5. júna 2014, M (C-398/12, EU:C:2014:1057, bod 36), a z 29. júna 2016, Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483, bod 35).

[15] Rozsudok z 5. júna 2014, M (C-398/12, EU:C:2014:1057, body 39 a 40).

[16] Rozsudok z 5. júna 2014, M (C-398/12, EU:C:2014:1057, bod 37). Pozri tiež rozsudky z 5. apríla 2017, Orsi a Baldetti (C-217/15 a C-350/15, EU:C:2017:264, bod 24), a z 20. marca 2018, Menci (C-524/15, EU:C:2018:197, bod 60).

[17] Rozsudky ESĽP, 20. júla 2004, Nikitin v. Rusko (50178/99, CE:ECHR2004:0720JUD005017899, § 37); 10. februára 2009, Zolotuchin v. Rusko (14939/03, CE:ECHR:2009:0210JUD001493903, § 107), a 8. júla 2019, Mihalache v. Rumunsko (54012/10, CE:ECHR2019:0708JUD005401210, § 103 a 109 až 111).

[18] *European Treaty Series* č. 70. Pozri s. 13 *explanatory report*.

[19] Rozsudky z 27. mája 2014, Spasic (C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, bod 77); z 29. júna 2016, Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483, bod 44), a z 29. apríla 2021, X (Európsky zatykač – *ne bis in idem*) (C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, bod 99).

trestného stíhania a týmto spôsobom opäť stíhať osoby, ktoré boli právoplatne odsúdené alebo oslobodené. Naopak pri skúmaní definitívneho zastavenia trestného stíhania musia vziať do úvahy, či sú vyčerpané riadne prostriedky nápravy, ktoré stanovuje ich vlastný právny poriadok. Ak to tak nie je, zásada *ne bis in idem* sa z dôvodu neexistencie konečného odsúdenia neuplatní.

46. Zrušenie amnestie, ktorým sa zároveň rušia súdne rozhodnutia, ktorými bolo trestné konanie na základe amnestie právoplatne ukončené, však spravidla nemožno dosiahnuť prostredníctvom riadneho prostriedku nápravy.

47. V prejednávanej veci podľa dostupných informácií nič iné neplatí ani pre slovenské právo. Sporná amnestia bola zrušená v osobitnom legislatívnom konaní a ústavný súd následne preskúmal tento akt. [20] To nie je riadny prostriedok nápravy.

48. V takom prípade teda právoplatným zastavením konania z dôvodu amnestie došlo k definitívnemu zastaveniu trestného stíhania. Preto je daná prvá podmienka týkajúca sa konečného rozhodnutia v zmysle článku 50 Charty.

b) O posúdení veci samej

49. Rozhodujúci význam má teda druhá podmienka konečného rozhodnutia v zmysle zásady *ne bis in idem* podľa článku 50 Charty, konkrétne posúdenie veci samej.

50. Táto podmienka je založená na tom, že uvedená zásada má nielen zabezpečiť právnu istotu, ale v súvislosti s ňou je potrebné zohľadniť aj predchádzanie trestnej činnosti a boj s ňou v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. V tomto priestore sa totiž podľa článku 3 ods. 2 ZEÚ má nastoliť rovnováha medzi osobnými slobodami a nevyhnutnými opatreniami týkajúcimi sa predchádzania trestnej činnosti a boja s ňou. [21]

51. Formulácia zásady *ne bis in idem* v článku 50 Charty potvrdzuje tento teleologický výklad, keďže podľa tohto článku sa uvedená zásada uplatní až po tom, čo bola dotknutá osoba oslobodená alebo odsúdená konečným rozsudkom. Z pojmov odsúdenie a oslobodenie totiž vyplýva, že o trestnoprávnej zodpovednosti obžalovaného sa rozhodlo po posúdení okolností prípadu, teda inými slovami bolo vydané rozhodnutie vo veci samej. [22]

52. Rozhodnutie o zastavení trestného stíhania z dôvodu amnestie však nie je založené na posúdení trestnoprávnej zodpovednosti dotknutých osôb, ale sa ním len vykonáva amnestia.

[20] Pozri bod 15 vyššie.

[21] Pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. marca 2005, Miraglia (C-469/03, EU:C:2005:156, bod 34), a z 29. júna 2016, Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483, body 46, 47 a 49). Pozri tiež rozsudok ESĽP, 27. mája 2014, Marguš v. Chorvátsko (4455/10, CE:ECHR:2014:0527JUD000445510, § 122 až 141).

[22] Rozsudok ESĽP, 8. júla 2019, Mihalache v. Rumunsko (54012/10, CE:ECHR2019:0708JUD005401210, § 97) týkajúci sa článku 4 protokolu č. 7 k EDĽP, ktorý má rovnaké znenie.

53. Návrh na začatie prejudiciálneho konania si v tejto otázke odporuje. Najprv sa v ňom uvádza, že zastavenie trestného stíhania bolo odôvodnené amnestiou [23], ale neskôr je v ňom uvedené, že zastavenie trestného stíhania bolo len čiastočne odôvodnené amnestiou [24]. Okrem toho z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že podľa vnútroštátnej právnej úpravy má uznesenie o zastavení trestného stíhania meritórny charakter. [25]

54. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania však vôbec nie je spomenuté, či sa posudzovala trestnoprávna zodpovednosť obvinených. Aj v reakcii na doplňujúcu otázku na pojednávaní AB len všeobecne odkázal na iný rozsudok.

55. Preto sa Súdny dvor môže vyjadriť len k otázke, či súčasťou uznesenia o zastavení trestného stíhania z dôvodu amnestie je posúdenie veci samej v zmysle druhej podmienky týkajúcej sa konečného rozhodnutia podľa zásady *ne bis in idem* uvedenej v článku 50 Charty. Spravidla to tak nie je.

c) Predbežný záver

56. Zásada *ne bis in idem* podľa článku 50 Charty teda nebráni vydaniu európskeho zatykača podľa rámcového rozhodnutia 2002/584, ak bolo trestné stíhanie najprv právoplatne zastavené bez posúdenia trestnoprávnej zodpovednosti dotknutých osôb z dôvodu amnestie, ale rozhodnutie o zastavení trestného stíhania zrušením amnestie stratilo účinky.

B. O druhej otázke – zrušenie amnestie

57. Z formulácie druhej otázky vyplýva, že jej cieľom je určiť, či je zrušenie amnestie, ktoré nevyhnutne viedlo k obnoveniu právoplatne zastaveného trestného stíhania, v súlade so základným právom na účinnú súdnu ochranu, ktoré je zaručené v práve Únie podľa článku 47 Charty, a so zásadou *ne bis in idem* podľa článku 50 Charty, ako aj s článkom 82 ZFEÚ.

1. O právomoci Súdneho dvora

58. Na prvý pohľad Súdny dvor nemá právomoc odpovedať na otázku týkajúcu sa základných práv, lebo právo Únie neupravuje ani vydanie amnestie, ani jej zrušenie, a preto nedošlo k vykonaniu práva Únie. [26] Vecné úvahy obvinených týkajúce sa základných práv upravených právom Únie sú preto irelevantné a môžu sa príslušným spôsobom uplatniť nanajvýš vo vnútroštátnom konaní alebo v konaní na ESĽP.

59. Pokiaľ je v druhej otázke spomenutý článok 82 ZFEÚ ako právny základ, nie je zrejmé, do akej miery sa toto ustanovenie ako také vôbec uplatní.

60. Z odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania však vyplýva, že vnútroštátny súd chce vedieť, či sa smernica 2012/13 o práve na informácie v trestnom konaní, ktorá bola prijatá na základe článku 82 ZFEÚ, uplatní aj v špecifickom konaní, ktorého predmetom je zrušenie amnestie. Ak by smernica bola v tejto súvislosti uplatniteľná, nevyhnutne by platili aj procesné

[23] Bod 3 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

[24] Bod 46 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

[25] Tamže.

[26] Pozri bod 22 vyššie.

práva, ktoré sú v nej stanovené. Podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania tieto práva neboli v súvislosti so zrušením amnestie Národnou radou Slovenskej republiky a v nadväzujúcom konaní na ústavnom súde zaručené.

61. Súdny dvor má právomoc odpovedať na otázku týkajúcu sa pôsobnosti smernice 2012/13.

2. O uplatniteľnosti smernice 2012/13

62. Vnútroštátny súd vyvodzuje záver o uplatniteľnosti smernice 2012/13 z definície jej pôsobnosti, ktorá sa nachádza v článku 2 ods. 1 Podľa tohto ustanovenia sa táto smernica vzťahuje na akékoľvek osoby od chvíle, keď sa od príslušných orgánov členského štátu dozvedia, že sú podozrivé alebo obvinené zo spáchania trestného činu, až do ukončenia konania. Pod tým treba rozumieť právoplatné rozhodnutie o otázke, či podozrivá alebo obvinená osoba spáchala trestný čin, vrátane prípadného uloženia trestu a rozhodnutia o opravnom prostriedku.

63. Keďže obvinení boli v roku 2000 obžalovaní a o tejto obžalobe sa má rozhodnúť vo veci samej až v budúcnosti, je možné, že vnútroštátny súd sa prikláňa k záveru, že všetky medzičasom vydané právne akty, ktoré sú relevantné pre výsledok tohto konania, musia spĺňať požiadavky smernice 2012/13. Zrušenie amnestie by bolo takým právnym aktom.

64. Taký predpoklad je však nesprávny.

65. Pri určovaní pôsobnosti smernice 2012/13 totiž treba zohľadniť aj jej článok 1.[27] Podľa tohto ustanovenia predmet úpravy tejto smernice zahŕňa právo na informácie podozrivých alebo obvinených osôb o ich právach v trestnom konaní a o obvinení vznesenom voči nim. Okrem toho je stanovené aj právo na informácie o právach osôb, na ktoré sa vzťahuje európsky zatykač. Táto smernica sa teda uplatní na trestné konania a konania súvisiace s európskym zatykačom. Mimosúdne konanie o zrušení amnestie alebo konanie na ústavnom súde, ktorého predmetom je preskúmanie tohto zrušenia, naopak nie sú predmetom úpravy tejto smernice.

66. Článok 2 ods. 2 smernice 2012/13 potvrdzuje toto obmedzenie na súdne trestné konania a súdne konania súvisiace s európskym zatykačom. Podľa neho sa táto smernica neuplatní na uloženie sankcie pre menej závažné trestné činy iným orgánom, ale sa uplatní len v prípadnom súdnom konaní, ktorého predmetom je preskúmanie takej sankcie. Mimosúdne konanie o zrušení amnestie ani konanie na ústavnom súde však nie sú súdnymi konaniami, ktorých predmetom je uloženie sankcie alebo jej preskúmanie.

67. Na uplatnenie smernice 2012/13 na mimosúdne konanie o zrušení amnestie alebo konanie na ústavnom súde, ktorého predmetom je preskúmanie tohto zrušenia, by sa nevzťahoval ani právny základ tejto smernice. Podľa odôvodnenia 9 bola táto smernica prijatá na základe článku 82 ods. 2 písm. b) ZFEÚ. Toto ustanovenie povoľuje Únii ustanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa práv jednotlivcov v trestnom konaní. Nedovoľuje Únii prijať právne predpisy týkajúce sa zrušenia amnestie alebo preskúmania tohto zrušenia ústavným súdom.

[27] Rozsudok z 13. júna 2019, Moro (C-646/17, EU:C:2019:489, bod 33).

68. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania navyše vyplýva, že trestné konanie začaté podaním obžaloby v roku 2000 sa najprv skončilo zastavením [28] v roku 2001 a bolo obnovené až v nadväznosti na zrušenie amnestie a nález ústavného súdu v roku 2017. Medzitým sa neviedlo nijaké trestné konanie a ani konanie súvisiace s európskym zatykačom, v ktorom by sa mohla uplatniť smernica 2012/13.

69. Smernica 2012/13 o práve na informácie v trestnom konaní sa teda neuplatní na konanie o zrušení amnestie alebo na nadväzujúce konanie na ústavnom súde členského štátu, ktorého predmetom je preskúmanie tohto zrušenia. Preto táto smernica nemôže odôvodniť ani uplatnenie Charty základných práv Európskej únie v týchto konaniach.

C. O tretej otázke – právomoc ústavného súdu

70. Svojou treťou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora, či sú ustanovenia vnútroštátneho zákona, ktoré obmedzujú Ústavný súd Slovenskej republiky len na posúdenie súladu s vnútroštátnym ústavným právom, zlučiteľné so základnými právami zaručenými v EDĽP a v Charte a najmä so zásadou lojality stanovenou v článku 4 ods. 3 ZEÚ. Vnútroštátny súd v tejto súvislosti vychádza z toho, že podľa uvedeného ustanovenia sa táto povinnosť uplatňuje aj vo vzájomných vzťahoch členských štátov a Únie.

71. Vnútroštátny súd rovnako zastáva názor, že ustanovenia týkajúce sa zrušenia amnestie prípadne môžu byť v rozpore so zásadou proporcionality a najmä so zásadou efektivity, ktorá obmedzuje procesnú autonómiu členských štátov Únie pri prijímaní vnútroštátnych právnych predpisov.

72. Nie je však zjavné, že predmetné zrušenie amnestie treba považovať za vykonávanie práva Únie. Preto sa nemá posudzovať podľa Charty základných práv Európskej únie ani podľa zásad proporcionality a efektivity, ktoré stanovuje právo Únie. Tiež neexistujú nijaké právne predpisy Únie, ktoré by uložili povinnosť Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby posúdil súlad zrušenia tejto amnestie so základnými právami zaručenými v EDĽP a v Charte a najmä so zásadou lojality stanovenou v článku 4 ods. 3 ZEÚ.

73. Preto Súdny dvor nemá právomoc posúdiť túto otázku.

V. Návrh

74. Navrhujem preto, aby Súdny dvor rozhodol takto:

1. Zásada *ne bis in idem* podľa článku 50 Charty nebráni vydaniu európskeho zatykača podľa rámcového rozhodnutia 2002/584/SVV, ak bolo trestné stíhanie najprv právoplatne zastavené bez posúdenia trestnoprávnej zodpovednosti dotknutých osôb z dôvodu amnestie, ale rozhodnutie o zastavení trestného stíhania zrušením amnestie stratilo účinky.

2. Smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní sa neuplatní na konanie o zrušení amnestie alebo na nadväzujúce konanie na ústavnom súde členského štátu, ktorého predmetom je preskúmanie tohto zrušenia. Preto táto smernica nemôže odôvodniť ani uplatnenie Charty základných práv Európskej únie v týchto konaniach.

[28] Inak to bolo v rozsudku z 12. februára 2020, Kolev a i. (C-704/18, EU:C:2020:92, bod 54).